

[Per Møller.]

ringen skal holde sig for øje. Dette må siges at være en naturlig fremgangsmåde i overensstemmelse med gode parlamentariske traditioner. Det socialdemokratiske ændringsforslag udtrykker ligeledes en del principielle forslag og synspunkter, og her er det godt værd at lægge mærke til den grad af samstemmighed, der kommer til udtryk. Den grundlæggende indstilling til den række af spørgsmål, der fremdrages i de to forslag, er så ensartet, at det må være berettiget at være optimistisk i troen på, at vi kan vende tilbage til et bredt, fordrageligt og loyalt samarbejde om udenrigspolitikken. Det forudsætter imidlertid, at socialdemokraterne giver afkald på at udnytte udenrigspolitikken til at gå på jagt efter indenrigspolitiske smågevinster.

Det socialdemokratiske ændringsforslag beskæftiger sig dog ikke blot med principper. Det indeholder desuden — og hermed adskiller det sig fra regeringspartiernes ændringsforslag — en række direktiver og anvisninger på, hvordan regeringen skal bære sig ad for at fremme den målsætning, hvorom der er stort set principiel enighed. Man vil pålægge regeringen at udføre bestemte aktioner og tage bestemte initiativer. Hvis folketingset gjorde dette, ville det i sandhed være en ny praksis. Hvornår har det været skik, at folketingset gav sig af med at udforme det diplomati, som vor udenrigsledelse skal betjene sig af? Måske kan der nævnes fortilfælde, hvor folketingset har peget på et enkelt, bestemt initiativ af diplomatisk karakter, men hvis det er sket, så vil jeg gætte på, at beslutningen herom har bygget på bred enighed. Her er det imidlertid ikke et enkelt initiativ, som socialdemokratiet peger på. Man har en hel stribe af anvisninger på, hvad vor udenrigsledelse skal foretage sig. Og disse råd — jeg er afskåret fra at sige gode råd, for de er hverken gode eller særlig velmente — har i en række tilfælde det tilfælles, at det ville være direkte skadeligt at følge dem. Det skal jeg komme ind på i enkeltheder.

Men lad mig først understrege det principielle vedrørende den udenrigspolitiske arbejdsdeling mellem folketingset og regering. Det er folketingsets selvfølgelig pligt og ret at spille en rolle — en afgørende rolle — i den udenrigspolitiske beslutningsproces. Men når

kursen er lagt og principperne er udformet, så må det være regeringens opgave at bringe beslutningerne til udførelse. Det må være regeringens selvfølgelig krav at have ordentlige arbejdsvilkår ved udøvelsen af det diplomati, der skal puste liv i de beslutninger, der træffes af folketingset eller godkendes af det udenrigspolitiske nævn. Det vil imidlertid føre til uacceptable arbejdsvilkår, hvis det bliver skik, at der vedtages folketingsbeslutninger med detaljerede og nøje præciserede anvisninger på, hvad der bør gøres det ene og det andet og det tredje sted, og hvornår det bør gøres. Diplomatiisk aktivitet må nødvendigvis afpasses efter en lang række omstændigheder og fortrolige samtaler og rådslagninger — altså alt sammen noget, der ifølge sagens natur ikke kan indgå i folketingsets drøftelser.

Om flere af de enkelte punkter i det socialdemokratiske forslag gælder det netop, at de ikke egner sig til fuld klarlæggelse her i folketingset. I det første af punkterne i det socialdemokratiske forslag opfordres regeringen til at tage initiativet til:

„— et uformelt forberedende møde mellem en række europæiske lande med henblik på senere at holde en europæisk sikkerhedskonference . . .“.

Må jeg her først spørge den socialdemokratiske ordfører, hr. J. O. Krag, om der ikke har indsneget sig en fejl i formuleringen, eller om det virkelig er udtryk for en bevidst politik, at man her kun nævner europæiske lande som deltagere i et forberedende møde? Da de nordiske landes udenrigsministre den 23. og 24. april i år holdt møde i København, vedtog de en fælles erklæring, hvori det bl. a. hed, at

„alle stater, hvis deltagelse er nødvendig for at opnå en løsning af europæiske sikkerhedsproblemer, får lejlighed til at deltage i drøftelserne.“

Her foreligger jo et kontroversielt spørgsmål, idet Sovjet prøver at skubbe USA og Canada ud af drøftelserne om de europæiske sikkerhedsproblemer. Men for alle NATO-landene er dette selvfølgelig uacceptabelt, og de nordiske udenrigsministre afviser altså også tanken. Hvis en konference en dag skal forberedes på et uformelt møde, må USA og Canada selvsagt også deltage; det kan ikke blot være, som det hedder: en række europæiske lande, der skal gøre forberedelserne.